

DANMARKS

KAMP

FÖR det skonade Sverige ha de nordiska grannfolkens hemsökelse varit tragedier, som utspelats liksom på en vridscen. Först kom vinterkriget i Finland och alla efterföljande ofärdsår, så kriget och det kombinerade främlings- och Quislingsväldet i Norge, och nu senast, efter händelserna den 29 augusti, Danmarks fullständiga underkuvande.

Utvecklingen har i Danmark med en nästan deterministisk följdriktighet gått från den ursprungliga »vänskapliga» ockupationen till det nuvarande tillståndet. Vårt södra broderland har till sist försatts i delvis samma status som det härtagna Belgien. I intetdera av de båda länderna äro konungarna i funktion men heller inte avsatta. I båda länderna saknas det en laglig regering. Medan generalsekreterarna utöva den administrativa makten i Belgien, fullgöra departementscheferna, närmast motsvarande våra statssekreterare och expeditionshefer, tills vidare samma funktion i Danmark. I båda länderna ligger den faktiska makten hos den tyske militärbefälhavaren — d:r Best synes åtminstone för tillfället skjuten åt sidan. I bägge länderna praktiseras systemen med undantagstillstånd, gisslan, ståndrätt. Danmark har dock ännu förskonats från tvångsmobilisering av arbetskraft och judeutrotning. Om skillnaden mellan tyskarnas rekvisitioner i Belgien och »handel» med danskarna är reell eller blott formell kan däremot diskuteras; Tysklands clearingskuld till Danmark utgör för närvarande inte mindre än ungefär fyra miljarder danska kronor.

Det vill synas som om den stigande vägen av sabotage, troligen till stor del utförda av luftlandsatta engelsmän, utlöst tyskarnas desperata repressalier. Sammanstötningarna i Esbjerg, Odense och andra städer i slutet av augusti mellan den danska befolkningen och det främmande herrskapet kommo dock på intet vis överraskande. Danskarna kände sitt förnedringstillstånd allt olidligare. Den realistiske d:r Bests försök att det oaktat fullfölja en försönande politik strandade uppenbarligen på Himmlers och hans Gestapos veto mot all kompromiss med ockuperade stater. Löftena

till Danmark från den 9 april om oförkränkt inre självbestämningens rätt blevo »a scrap of paper», för att använda Bethman-Hollwegs bekanta uttryck om tyskarnas utfästelser före 1914 att respektera Belgiens neutralitet.

Denna gång gav inte det danska folket sig utan strid. Många offrade sina liv för nationens ära trots den hopplösa övermakten. Regeringen vägrade manligt att låna sig till verktyg åt förtrycket. Flottans män gingo planmässigare och grundligare än fransmännen vid Toulon till väga, när de gjorde sina fartyg obrukbara före ockupationen. Med all sannolikhet kommer det passiva motståndet att fortsättas med ökad bitterhet och seghet. Och mellan det passiva och aktiva motståndet blir steget nog ännu kortare än förut.

De tyska slagen ha svetsat samman den danska nationen enigare än någonsin. Tidigare fanns det många mellanmän, många som trodde på möjligheten att åstadkomma en modus vivendi för det demokratiska Danmarks samlevnad med det autoritära Tyskland. Efter den 29 augusti, efter alla häktningarna inom Danmarks politiska och kulturella elit ha även dessa vankelmodiga tagit sitt parti för Danmark. Till tyskarnas tjänst, bland annat med angivelser mot politiker, står endast den förvirrade, men troligen mycket glesnade nationalsocialistiska gruppen kring Frits Clausen. Hur erbarmelig ter sig inte nu, i ljuset av Danmarks olyckor, den gamla nazistiska hyllningssången:

»Frits Clausen er den danske Mand
der rejste Danmarks Kreiserstand
og gav det danske Folk sin Plads
i Ny Europas Lys Palads.»

I Sverige följes Danmarks självständighetskamp med den varmaste och omisskännligaste sympati. Liksom redan Finlands och Norges folk i deras lidanden har det danska folket nu kommit oss ännu närmare än förr. Även Danmarks sak är vår.